

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 ที่มุ่งเน้นการแก้ไขความยากจนและการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยให้คนในชุมชนพึ่งตนเองโดยยึดแนวคิด"คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา"เป็นแนวทางที่จะเสริมสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นกับชุมชน ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการที่จะทำให้เกษตรกรพึ่งตนเองได้ด้วยปัจจัยการผลิตของครัวเรือนเกษตรกรเองที่มีอย่างจำกัด ไม่จำเป็นต้องใช้ปัจจัยภายนอกที่ไม่จำเป็น ลดค่าใช้จ่ายจากการใช้ปัจจัยภายนอกให้มากที่สุด นั่นคือพยายามให้เกษตรกรลดการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอกชุมชน ทั้งในรูปสารเคมี, ปุ๋ยแต่หันมาผลิตโดยไม่ใช้สารเคมีแต่ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนแทน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้เกิดแนวคิดการทำการเกษตรแบบปลอดสารพิษขึ้นมา ทั้งนี้เพราะการเกษตรแบบปลอดสารพิษ ถือว่าเป็นการเกษตรแบบพึ่งพาตนเองแบบหนึ่งที่มีความนิยมอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน

เกษตรปลอดสารพิษ เป็นรูปแบบการผลิตที่กำลังเป็นที่นิยมแพร่หลาย หลายประเทศให้ความสนใจในสินค้าเกษตรปลอดภัย โดยเฉพาะสินค้าอาหาร สำหรับประเทศไทยก็เช่นกัน หลายหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือองค์กรเอกชน ได้ช่วยกันส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรทั้งในรูปรายเดี่ยวและรายกลุ่มเกษตรกร ผลิตสินค้าเกษตรปลอดสารพิษมาเป็นเวลาหลายปีแล้ว ทั้งนี้แนวคิดด้านเกษตรปลอดสารพิษที่นำไปปฏิบัติโดยเกษตรกรค่อนข้างแพร่หลายคือ ระบบการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษ เนื่องจากเป็นพืชอาหารประจำวันและมีการส่งเสริมค่อนข้างกว้างขวาง

สำหรับประเทศไทยหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้ช่วยกันส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรผลิตสินค้าทางการเกษตรที่ปลอดสารพิษอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะการผลิตผักปลอดสารพิษเนื่องจากผักเป็นพืชอายุสั้นแต่ให้ผลตอบแทนสูงเกือบกับกระแสมูลนิธิ สิ่งแวดล้อมและผู้บริโภคส่วนใหญ่เห็นความสำคัญและเอาใจใส่ในเรื่องสุขภาพมากขึ้น ดังนั้น

เกษตรกรหลายครัวเรือนได้หันมาผลิตผักปลอดสารพิษตามกระแสความต้องการของผู้บริโภคที่มีมากขึ้น (อรสา, 2546, 75-80)

ในจังหวัดเชียงใหม่ มีหลายหน่วยงานได้ส่งเสริมการผลิตผักปลอดสารพิษทำให้ในระยะ 10 ปี ที่ผ่านมา มีการขยายการผลิตไปในหลายพื้นที่ รวมทั้งรูปแบบการผลิตที่แตกต่างกันหลายวิธี อย่างไรก็ตาม พบว่ายังไม่มีความยั่งยืนในการขยายการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษหลายพื้นที่เกษตรกรเลิกการผลิตไป สาเหตุหนึ่งมาจากขาดความต่อเนื่องในกระบวนการศึกษาและส่งเสริมการตลาดตั้งแต่คนกลางจนถึงผู้บริโภค

ความสำคัญของผู้บริโภคหรือผู้บริโภคนั้น ไม่ว่าจะผลิตสินค้าชนิดใดก็ตาม หากไม่มีความต้องการจากผู้บริโภคต่อสินค้าชนิดนั้นแล้ว การผลิตก็จะไม่ประสบความสำเร็จ เช่นเดียวกันกับผู้บริโภคผักปลอดสารพิษในจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งปัจจุบันมีอยู่หลายกลุ่มด้วยกัน ได้แก่ ผู้บริโภครายเดียวในครัวเรือน และกลุ่มผู้บริโภคอาหารเจ อาหารมังสวิรัติ กลุ่มผู้บริโภคเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีความต้องการบริโภคผักที่สะอาด ปลอดภัย จากสารเคมีต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช หรือแม้กระทั่งการใช้ปุ๋ยในการผลิตผักนั้น ผลการศึกษาถึงพฤติกรรมผู้บริโภคผักปลอดสารพิษ ในจังหวัดเชียงใหม่ โดย ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปี 2542 พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่มีความต้องการผักปลอดสารพิษที่ผลิตโดยไม่ใช้ทั้งสารเคมีและปุ๋ยเคมี สูงถึงร้อยละ 54 แสดงว่าปัจจุบันนี้ ผู้บริโภคมีความใส่ใจในสุขภาพของตนเองเป็นอย่างมาก แต่ผักปลอดสารพิษที่ไม่ใช้ทั้งสารเคมีและปุ๋ยเคมี กลับมีน้อย ไม่เพียงพอแก่การบริโภค สถานที่จำหน่ายมีน้อย และคุณภาพไม่ตรงตามความต้องการ แม้กระทั่งชนิดของผักที่ผลิตได้ก็ไม่หลากหลาย

นักวิจัยเห็นว่า หากมีการนำเอาความต้องการของผู้บริโภคผักปลอดสารพิษ (Demand) เชื่อมโยงเข้ากับเกษตรกรผู้ผลิตผักปลอดสารพิษ (Supply) เข้าด้วยกันแล้ว จึงเกิดแนวคิดในการกระตุ้นให้กลุ่มผู้บริโภคผักปลอดสารพิษได้มีส่วนร่วมและสนับสนุนการผลิตผักปลอดสารพิษเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจและความมั่นใจให้กับผู้ผลิตในการพัฒนาระบบการผลิตและคุณภาพการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค

ด้วยเหตุนี้ นักวิจัยจึงมีความต้องการที่จะทำการศึกษาวิจัยในประเด็นของ “การวิจัยและพัฒนาเครือข่ายผู้บริโภคผักปลอดสารพิษต่อการสนับสนุนการผลิตผักปลอดสารพิษของเกษตรกร จังหวัดเชียงใหม่” โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสนับสนุนการเกษตร (Community Supported Agriculture: CSA) ซึ่งเป็นกลยุทธ์หนึ่งของการเชื่อมโยงการผลิต การตลาด และการสร้างภาวการณ์ระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภคอันเป็นส่วนหนึ่งของการนำไปสู่การเกษตรที่ยั่งยืนได้

กระบวนการ CSA ริเริ่มโดยองค์กรพัฒนาเอกชน โดยเฉพาะที่จังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์สินค้าเพื่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอิมบิอุ ซึ่งจัดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2536 กล่าวได้ว่าเป็น CSA แห่งแรกของภาคเหนือ ดำเนินการในลักษณะของระบบสหกรณ์ ซึ่งมีการลงหุ้นจากทั้งเกษตรกร ผู้บริโภค องค์กรต่างๆ ทั้งจากภาครัฐและเอกชน เน้นการจำหน่ายพืชผักอินทรีย์และสินค้าปลอดสารพิษ จะเห็นได้ว่า CSA มักจะผูกพันกับการเกษตรปลอดสารพิษ ซึ่งถือว่าเป็นสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและสิ่งแวดล้อม (กุศล ทองงาม และคณะ, 2542)

ทีมนักวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ซึ่งล้วนแล้วแต่มีความสามารถในด้านการตลาด และการบริหารจัดการ และด้วยวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยที่เน้นการวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น จึงเห็นว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาเครือข่ายผู้บริโภคผักปลอดสารพิษต่อการสนับสนุนการผลิตผักปลอดสารพิษของเกษตรกร จังหวัดเชียงใหม่ จะก่อให้เกิดประโยชน์กับผู้บริโภคผักปลอดสารพิษเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังเป็นประโยชน์เพื่อการวางแผนการผลิตของเกษตรกรผู้ผลิตผักปลอดสารพิษ ให้ต่อเนื่อง สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค เพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนในการผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพต่อไป อีกทั้งนักวิจัยยังมีกระบวนการของการสร้างเครือข่ายให้กับผู้บริโภคผักปลอดสารพิษ ในจังหวัดเชียงใหม่เข้าด้วยกัน จะก่อให้เกิดการรวมตัวกันของผู้ที่รักสุขภาพ คำนึงถึงพิษของสารตกค้างในผัก และสิ่งแวดล้อม อันได้แก่ ดินที่เพาะปลูกผัก แหล่งน้ำ อากาศ รวมถึงสุขภาพของผู้ผลิตผักด้วย การรวมตัวกันของผู้บริโภคเหล่านี้ จะก่อให้เกิดอุปสงค์ของผู้บริโภคผักปลอดสารพิษที่มีขนาดใหญ่ขึ้น ทำให้การเชื่อมโยงระหว่างผู้บริโภคและผู้ผลิตมีความชัดเจน และยั่งยืนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาแนวทางในการสร้างและพัฒนาเครือข่ายผู้บริโภคผักปลอดสารพิษ จังหวัดเชียงใหม่

1.3 ขอบเขตการศึกษา

งานวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางในการสร้างและพัฒนาเครือข่ายผู้บริโภคผักปลอดสารพิษ จังหวัดเชียงใหม่ ให้รวมตัวกันได้อย่างยั่งยืน และเป็นการหาแนวทางในการ

มีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้บริโภคร่วมปลูกปอดสารพิษ กับเกษตรกรผู้ผลิตผักปลอดสารพิษจังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาจำนวนผู้บริโภคร่วมปลูกปอดสารพิษ โดยแยกเป็น 2 กรณี ศึกษา คือ

(1.3.1) กรณี ผู้บริโภครายเดี่ยว คือ คริวเรือนที่นิยมบริโภคผักปลอดสารพิษในจังหวัดเชียงใหม่

(1.3.2) กรณี ผู้บริโภคหลายกลุ่ม เช่น กลุ่มผู้บริโภคอาหารเจ อาหารมังสวิรัต กลุ่มผู้บริโภคอาหารชีวจิต เป็นต้น

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มผู้บริโภคผักในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ร้านอาหารเจ ร้านอาหารมังสวิรัต อาหารชีวจิต มูลนิธิ มีจำนวนทั้งสิ้น 46 แห่ง โดยมีจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 2,055 คน (ชมรมมังสวิรัต สาขาเชียงใหม่, 2548) ดังตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 แสดงกลุ่มผู้บริโภค กลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1.1 แสดงกลุ่มผู้บริโภค กลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ลำดับที่	กลุ่มผู้บริโภค	สถานที่ตั้ง
9	ร้านถนนอมเจ	ถ.สุเทพ
10	ร้านมูมเจ	ใกล้รพ.มหาราชเชียงใหม่
11	หยกฟ้าอาหารเจ	ใกล้ตลาดศิริวัฒนา อ.เมือง
12	ร้านเจสันติธรรม	ช.สันติธรรม ถ.หัตถิเสวี
13	ร้านอาหารมังสวิรัตินิสากร (สำนักงานสโมสรมังสวิรัตินิสากร เชียงใหม่)	31/11-12 ซ.สายลม ถ.สนามบินเก่า - กองบิน 41 ต.สุเทพ อ.เมือง (053)809089
14	อิมบูนูเจซัพพลายส์ (ซูเปอร์มาร์เก็ต เจแห่งแรก ปกติ-ส่ง)	190/2 หมู่บ้านอิมบูนู ซอย 3 (วัดป่าแพ่ง) ถ.เมืองสมุทร อ.เมือง (053)872630
15	เจพรทิพย์	23 ถ.หัตถิเสวี ต.ช้างเผือก อ.เมือง (053)219659
16	ร้านมังสวิรัตินิสากร	ข้างที่ว่าการอำเภอเมืองเชียงใหม่
17	ร้านคุณเจริญ (ในโรงแรมนิเวศ เศรษฐกิจ)	46/1 ถ.รถไฟ ใกล้สถานีรถไฟเชียงใหม่ ต.วัดเกต อ.เมือง (053)242589, 302563-5
18	ร้านมังสวิรัตินิสากร	15/3 ศรีภูมิซอย 1 ถ.ศรีภูมิ อ.เมือง (053)218630
19	ร้านต้นฝิ่นมังสวิรัตินิสากร	14 ม.5 ต.ทุ่งต๋อย อ.สันป่าตอง (053)311879
20	ร้านลองพิศุจน์-มังสวิรัตินิสากร	หน้าตลาดเชียงดาว อ.เชียงดาว (053)388154, 455030
21	ร้านครัวมังสวิรัตินิสากร	254 ม.2 ต.เวียง อ.ฝาง (053)451120
22	ร้านอาหารมังสวิรัตินิสากร	10/11 ตรงข้ามโรงจักรไฟฟ้าอำเภอฝาง ต.เวียง อ.ฝาง
23	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ร้านเจ้าเงาะ ตรงข้ามประตูทางเข้า มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ตารางที่ 1.1 แสดงกลุ่มผู้บริโภค กลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ลำดับที่	กลุ่มผู้บริโภค	สถานที่ตั้ง
24	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ร้านเจ่วมมิตร ถ.ห้วยแก้ว หน้ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่
25	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	มังสวิรัต โรงอาหารคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
26	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	เสียบงบุญ (เจ) โรงอาหารคณะ ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
24	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ร้านเจ่วมมิตร ถ.ห้วยแก้ว หน้ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่
25	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	มังสวิรัต โรงอาหารคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
26	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	เสียบงบุญ (เจ) โรงอาหารคณะ ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
27	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	สถานธรรมเทียนเป่า หลังมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตรงข้าม คณะศึกษาศาสตร์
28	มังสวิรัต	ศูนย์อาหารชั้นล่าง ศูนย์การค้าแอร์พอร์ต พลาซ่า ถ.มหิดล
29	ร้านอาหารอินเดีย	ถ.ท้ายวัง ก่อนถึงสี่แยกชานินทร์
30	เจธรรมชาติ 1	หลังรัชยาแมนชั้น ถ.ศิริมิ่งคลาจารย์ ทางไปห้วยแก้ว
31	ร้านเจ้อศวิน	ใกล้โชนามอลล์ นครเชียงใหม่
32	ร้านมังสวิรัตินเดีย	ช. โปล์ ถ.ช้างเผือก ใกล้ตลาดเอราวัณ
33	ร้านอินโฮม	ใกล้ประตูช้างเผือก
34	ร้านเจ	ติดสนามกีฬาเทศบาล
35	ร้านมังสวิรัต	ในโรงอาหารสถาบันราชภัฏเชียงใหม่
36	ร้านเจ้ฟอง	ถ.เมืองสมุทร หลังตลาดเมืองใหม่ อ.เมือง

ตารางที่ 1.1 แสดงกลุ่มผู้ประกอบการ กลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ลำดับที่	กลุ่มผู้ประกอบการ	สถานที่ตั้ง
37	ร้านเซฟตีญญาเจ	ช.นันทาราม 5 ถ.สุริวงค์ (053) 206147
38	ร้านเจไอศkrimหิมะ	ถ.สนามบิน แยกถนนอ้อมเมือง ย่านต้นรากันท์
39	ร้านเจเม็ยชิน	ถ.แก้ววรัฐ ไปทางสถานีขนส่งเชียงใหม่ อาเขต
40	ศูนย์อาหารมังสวิวัตินบ้านเฮา	ถ.เทวีอุทิศ ไปออก ถ.เจริญเมือง
41	ร้าน โฮลเอิร์ท	ถ.ศรีดอนไชย อ.เมือง (053) 282463
42	ร้านเจพรรณนิภา	ถ.ช้างคลาน ย่าน โรงเรียนพาณิชยการ ลานนา
43	ร้านดีเจ	ถ.ระแงง ไปออก ถ.คชสาร
44	ร้านเจ	ในโรงอาหารมหาวิทยาลัยพายัพ
45	ร้านมังสวิวัติน	ถ.ช้างเรือนจำ (ถ.อินทวโรธ ๗.1) อ.เมือง
46	ร้านเจ (ช้อกลับบ้าน)	ในตลาดต้นลำไย เข้าทางด้านหลังแม่น้ำปิง

การศึกษาครั้งนี้จะทำการศึกษาดังความต้องการของผู้บริโภคเพื่อหาแนวทางในการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ประกอบการผักปลอดสารพิษ กับเกษตรกรผู้ผลิตผักปลอดสารพิษ จังหวัดเชียงใหม่ อาศัยวิธีการแบบการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (PAR) เพื่อให้ผู้บริโภคมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการผลิตผักปลอดสารพิษของเกษตรกรในเชียงใหม่อย่างแท้จริง

1.4 วิธีการศึกษา

การศึกษาโครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายผู้ประกอบการผักปลอดสารพิษต่อการสนับสนุนการผลิตผักปลอดสารพิษของเกษตรกร จังหวัดเชียงใหม่ มีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1.4.1 ประชากรศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริโภคผักปลอดสารพิษ และกลุ่มผู้ประกอบการผักปลอดสารพิษในจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งหมด

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริโภคผักปลอดสารพิษ และกลุ่มผู้บริโภคผักปลอดสารพิษในจังหวัดเชียงใหม่ที่สนใจเข้าร่วมโครงการ

โดยแยกประเภทของผู้บริโภคออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

(1) กรณี ผู้บริโภครายเดี่ยว คือ ครัวเรือนที่นิยมบริโภค ผักปลอดสารพิษในจังหวัดเชียงใหม่

(2) กรณี ผู้บริโภครายกลุ่ม เช่นกลุ่มผู้บริโภคอาหารเจ อาหารมังสวิรัติกลุ่ม ผู้บริโภคอาหารชีวจิต เป็นต้น

1.4.2 ข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

(1) ข้อมูลปฐมภูมิ

ได้แก่การสืบค้นข้อมูลของกลุ่มธุรกิจชุมชน โดยการจดบันทึก ประกอบกับวิธีการสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์เจาะลึกจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีสมาชิกของกลุ่มเป็นผู้ร่วมกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (PAR) และให้ข้อมูลตลอดระยะเวลาของการดำเนินงาน (Participatory research)

(2) ส่วนข้อมูลทุติยภูมิ

เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้บริโภค และกลุ่มผู้บริโภคอัน ได้แก่

(2.1) ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเลือกซื้อผักของผู้บริโภค ว่ามีความต้องการผักแบบใด ชนิดใด ลักษณะไหน วัน เวลา ที่ต้องการ ฤดูกาล และคุณภาพของผัก เป็นต้น

(2.2) ข้อมูลด้านการบริหารจัดการของกลุ่มผู้บริโภค

(2.3) ข้อมูลด้านปริมาณการซื้อขายของกลุ่ม

(3) ชนิดของเครื่องมือ

(3.1) ใ้แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต(Interview schedule)

เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลที่มีลักษณะคำถามซึ่งกำหนดคำตอบไว้ล่วงหน้าให้เลือกตอบ (Close ended questions) รวบรวม และคำตอบแบบให้เติมคำตอบ (open ended questions) โดยนักวิจัยจะเป็นผู้ทำการสัมภาษณ์และสังเกต เพื่อบันทึกข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างโดยแบ่งเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์เป็น 3 ตอน

(3.1.1) ข้อมูลลักษณะพื้นฐานทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง

(3.1.2) ข้อมูลสภาพทั่วไปด้านการบริหารจัดการของกลุ่ม

(3.1.3) ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของกลุ่ม

นอกเหนือจากการสัมภาษณ์และสังเกตแล้ว การที่จะได้ข้อมูลให้ครบถ้วนจำเป็นต้องเก็บข้อมูลโดยอาศัยวิธีการดังต่อไปนี้

- (1) การจัดเวทีชาวบ้าน เพื่อระดมความคิดเห็นและหาข้อตกลง
- (2) การจัดการประชุมกลุ่มย่อย เพื่อติดตามผลงานและประเมินผล
- (3) การสังเกตเป็นการสังเกตการทำงานในกระบวนการผลิตในขั้นตอนต่างๆ
- (4) การจัดสัมมนา เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้กันกับกลุ่ม ในด้านต่าง ๆ ได้แก่

(4.1) ความรู้เกี่ยวกับผักปลอดสารพิษ

(4.2) พฤติกรรมการบริโภคผักปลอดสารพิษที่ถูกต้อง

(5) การประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้แต่ละกลุ่มพยายามเชื่อมโยงความต้องการเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดเครือข่าย

(6) การจัดการเชิงปฏิบัติการเพื่อกระตุ้นให้แต่ละกลุ่มได้เสนอแนวทางในการสนับสนุนให้ผู้ผลิตผักปลอดสารพิษในคุณลักษณะที่กลุ่มต้องการ

1.4.3 ระยะเวลาที่ทำการวิจัย และแผนการดำเนินงานตลอดโครงการวิจัย

การศึกษาโครงการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายผู้บริโภครักผักปลอดสารพิษต่อการสนับสนุนการผลิตผักปลอดสารพิษของเกษตรกร จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้มีระยะเวลาในการทำการวิจัยทั้งสิ้น 3 ปี โดยแบ่งแผนการดำเนินงานเป็น 3 ระยะ (1 ระยะเวลาที่มีการดำเนินงาน 1 ปี 12 เดือน) มีแผนการดำเนินงานตลอดโครงการวิจัยดังนี้

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ด้านองค์ความรู้

(1) บริบทและศักยภาพในการบริหารจัดการของกลุ่มผู้บริโภคและด้านปริมาณการซื้อของกลุ่มผู้บริโภค

(2) สภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการองค์กรของกลุ่มผู้บริโภค

(3) กระบวนการพัฒนา การบริหารจัดการองค์กร การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับผักปลอดสารพิษ พฤติกรรมการบริโภคผักปลอดสารพิษที่ถูกต้อง

(4) นักศึกษาได้เรียนรู้กับกลุ่มผู้บริ โภค ได้ทราบข้อมูลศักยภาพและกระบวนการพัฒนา เป็นเครือข่ายกลุ่มผู้บริ โภค

1.5.2 ด้านการพัฒนา

(1) กลุ่มผู้บริ โภคเกิดการเรียนรู้เรื่องการบริหารองค์กร การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกี่ยวกับผักปลอดสารพิษ พฤติกรรมการบริ โภคผักปลอดสารพิษที่ถูกต้อง

(2) กลุ่มผู้บริ โภคเกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนการบริหารจัดการองค์กร

(3) เกิดการเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย

(4) เกิดการสนับสนุนให้ผู้ผลิตผักปลอดสารพิษบนเศรษฐกิจพอเพียง

1.5.3 หน่วยงานต่าง ๆ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ โครงการสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ได้ดังนี้

(1) เจ้าหน้าที่กลุ่มงานพัฒนาและส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาชุมชน และกรมส่งเสริมสหกรณ์ สามารถนำผลการวิจัยและรูปแบบ การวิจัยครั้งนี้ ไปพัฒนากลุ่มผู้บริ โภคในพื้นที่อื่นต่อไป

(2) เกิดการรวมกลุ่มของผู้บริ โภคผักปลอดสารพิษ

(3) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ นำผลงานวิจัยไปพัฒนาการเรียนการสอน การบริหารจัดการของกลุ่มผู้บริ โภคผักปลอดสารพิษให้นักศึกษา

(4) นักศึกษาได้ประสบการณ์ตรงจากการวิจัย

1.6 นิยามศัพท์

เครือข่าย หมายถึง กลุ่มผู้บริ โภคที่บริ โภคผักปลอดสารพิษในจังหวัดเชียงใหม่
พัฒนา หมายถึง การปรับปรุงเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริ โภค ผักปลอดสารพิษในจังหวัดเชียงใหม่

ผู้บริ โภค หมายถึง ผู้ซื้อหรือลูกค้าที่ซื้อผักปลอดสารพิษเพื่อการบริ โภค

ผู้บริ โภครายรายเดี่ยว หมายถึง ผู้ซื้อรายบุคคลที่ซื้อผักปลอดสารพิษเพื่อการบริ โภค ในครัวเรือน

กลุ่มผู้บริโภค หมายถึง กลุ่มคนที่เป็นกลุ่มผู้ซื้อผักปลอดสารพิษไม่เพียงเพื่อนำมาบริโภค แต่ซื้อมาเพื่อจำหน่ายต่อในเชิงธุรกิจ

อาหารเจ หมายถึง อาหารที่ปรุงโดยปราศจากเนื้อสัตว์รวมทั้งไม่มีส่วนประกอบอื่นใดที่นำมาจากเนื้อสัตว์ทุกประเภท ที่สำคัญอาหารเจงดเว้นการปรุงการเสพผักจุน 5 ประเภทอันได้แก่ กระเทียม หัวหอม กระเทียมโทนจีน กุ้ยฉ่าย ใบยาสูบ

อาหารมังสวิรัต หมายถึง อาหารที่ปราศจากเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์จากเนื้อหรืออวัยวะใด ๆ ของสัตว์ทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นสัตว์เล็กหรือสัตว์ใหญ่ มีขาหรือไม่มีขา มี 2 ขาหรือ 4 ขาก็ตาม เช่น มด แมลง กุ้ง ปู ปลาไก่ กระจ่าง วัว ควาย ม้า เป็นต้น โดยอาหารมังสวิรัต ประกอบด้วย ข้าวกล้อง ถั่ว งา พัก และผลไม้านาชนิด

อาหารชีวจิต หมายถึง อาหารที่ทำให้ร่างกายและจิตใจ มีความสุขสมบูรณ์ทั้งกายและใจ โดยยึดเอาวิธีปฏิบัติและความคิดในแนวธรรมชาติเป็นหลัก

อาหารปลอดสารพิษ หมายถึง อาหารที่มีกระบวนการทำและการปรุงที่ไม่หลงเหลือสารพิษตกค้างขมรม หมายถึง การรวมกลุ่มบุคคลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์บางประการร่วมกัน

มูลนิธิ หมายถึง ทรัพย์สินที่จัดสรรไว้โดยเฉพาะสำหรับการกุศล สาธารณะ ทางศาสนา ศิลปะ การศึกษา โดยไม่มุ่งหวังนำผลประโยชน์มาแบ่งปันกัน และมีการจดทะเบียนตามกฎหมายแพ่ง หรือพาณิชย์แล้ว

การมีส่วนร่วม หมายถึง การแลกเปลี่ยนข้อมูล และความคิดเห็น เพื่อแสวงหาทางเลือกและตัดสินใจต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของกลุ่ม โดยเป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายของสมาชิกกลุ่ม